

Nationellt programområde för mag-och tarmsjukdomar

Verksamhetsplan 2026

Innehåll

Sammanställning av insatsområden 2026.....	1
Nya insatsområden.....	2
Pågående insatsområden	6
Andra insatser	6
NPO:s arbete med uppföljning och analys	8
Förvaltning av kunskapsstöd	8
Bilaga 1: Avstämning med myndigheter	10
Bilaga 2: Underlag för beslut om nya kunskapsstöd	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Sammanställning av insatsområden 2026

Verksamhetsplanen för år 2025-2026 är tvåårig. Vissa mindre justeringar av verksamhetsplanen markeras med kursiv text i verksamhetsplanen. Ett insatsområde är ett område som NPO prioriterar och avsätter resurser till under året. I samråd med de regionala och lokala programområdena ska insatsområden identifieras där gemensamt nationellt arbete bäst bidrar till en mer jämlik hälsa och vård och stödjer utveckling mot en personcentrerad och nära vård och omsorg. Insatser ska baseras på identifierade och analyserade behov och skillnader i resultat. Vid behov organiseras och leds aktiviteterna inom ett insatsområde av en nationell arbetsgrupp (NAG), men det finns inget krav på detta.

Pågående insatsområden

- NAG tarmsvikt

Nya insatsområden 2025–2026

- NAG levercirros revidering av vårdprogram
- NAG inflammatorisk tarmsjukdom revidering av vårdprogram och vårdförlopp

Insatsområden som planeras avslutas 2025–2026

- NAG levercirros 2026
- NAG tarmsvikt 2026
- NAG inflammatorisk tarmsjukdom hos vuxna 2026

Nya insatsområden

Insatsområde: NAG revidering av vårdprogram levercirros

Revidering av vårdprogram

Vårdprogrammet ska under revideringen omformateras till kliniskt kunskapsstöd med målgruppsanpassning- textavsnitt till primärvården respektive specialiserad vård.

Det gör innehållet mer tillgängligt i den kliniska vardagen och ligger i linje med målbilden för kunskapsstyrningssystemet. *Som ett tilläggsuppdrag ska NAG faktagranska innehållet i Vårdplan levercirros.*

Bakgrund

Det här är ett insatsområde som tas upp igen för en mer omfattande revision.

Uppdrag

NAG med stöd av medicinsk redaktör formatera om och uppdatera vårdprogrammet till kliniskt kunskapsstöd.

I uppdraget att uppdatera innehållet ska perspektivet lågvärdesvård beaktas.

Beställning av verksamhetsuppföljande indikatorer hos registercentrum (RC)

Nominering påbörjades under Q1 2025.

Övriga frågor kring insatsområdet

Fråga:	Svar:
a) Vilka behov har identifierats och delas denna behovsbild av andra aktörer som exempelvis myndigheter, professionsföreningar och patient- och närståendeföreningar?	<i>Behov har identifierats av ett mer kliniskt användbart kunskapsstöd. Det ligger också i vår målbild att presentera denna typ av kunskapsstöd. Leveransen är kliniska kunskapsstöd för primärvården och för specialiserad vård.</i>

b) Är det relevant att beakta perspektivet lågvårdevård i insatsområdet?	Ja
c) Finns det någon annan aktör som arbetar med frågan och hur ska insatsen från NPO förhålla sig till det?	Inga andra aktörer arbetar med uppgiften
d) Vilka grupperingar har NPO förankrat insatsområdet med? Ex. När området berör primärvård, har dialog förts med Nationella primärvårdsrådet? När området rör vårddokumentation, har dialog förts med NSG strukturerad vårdinformation	<i>Ja, insatsområdet har förankrats med RPO och dialog har förts med Nationella primärvårdsrådet samt Sakkunniggruppen för primärvård.</i>
e) Kommer NPO att inom insatsområdet samarbeta med andra grupperingar? Vilka?	<i>Representant från Sakkunniggruppen för primärvård kommer att vara delaktig vid förvaltningen av kunskapsstödet vad gäller primärvård.</i>
f) Kommer en NAG att startas för insatsområdet eller kommer insatsen att arbetas med på annat sätt?	NAG kommer att startas då uppdragen kräver flera personer och professioner.
g) För insatsområden som rör någon typ av kunskapsstöd: Har bilaga 2 fyllts i?	Nej! Uppdraget avser inte att ta fram nytt kunskapsstöd utan att revidera ett redan befintligt till ett annat format
h) Har NPO redan nu identifierat vilket värdeksstöd som kommer att behövas? Ange vilket stöd.	Registercentrum för hjälp med uppföljningsindikatorer.

Nya insatsområden

Insatsområde: NAG revidering av vårdprogram inflammatorisk tarmsjukdom (IBD)

Revidering av vårdprogram

Vårdprogrammet ska under revideringen omformateras till kliniskt kunskapsstöd med målgruppsanpassning- textavsnitt till primärvården respektive specialiserad vård.

Det gör innehållet mer tillgängligt i den kliniska vardagen och ligger i linje med målbilden för kunskapsstyrningssystemet. *Utöver detta utreder NPO möjligheten till att skapa en Vårdplan för IBD.*

Bakgrund

Det här är ett insatsområde som tas upp igen för en mer omfattande revision.

Uppdrag

NAG med stöd av medicinsk redaktör formatera om och uppdatera vårdprogrammet till kliniskt kunskapsstöd.

I uppdraget att uppdatera innehållet ska perspektivet lågvärdesvård beaktas.

Beställning av verksamhetsuppföljande indikatorer hos registercentrum (RC)

Nominering påbörjades under Q2 2025.

Övriga frågor kring insatsområdet

Fråga:	Svar:
a) Vilka behov har identifierats och delas denna behovsbild av andra aktörer som exempelvis myndigheter, professionsföreningar och patient- och närstående-föreningar?	Behov har identifierats av ett mer kliniskt användbart kunskapsstöd. Det ligger också i vår målbild att presentera denna typ av kunskapsstöd. Leveransen är kliniska kunskapsstöd för primärvården och för specialiserad vård.
b) Är det relevant att beakta perspektivet lågvärdevård i insatsområdet?	Ja
c) Finns det någon annan aktör som arbetar med frågan och hur ska insatsen från NPO förhålla sig till det?	Inga andra aktörer arbetar med uppgiften

<p>d) Vilka grupperingar har NPO förankrat insatsområdet med?</p> <p>Ex. När området berör primärvård, har dialog förts med Nationella primärvårdsrådet? När området rör vårddokumentation, har dialog förts med NSG strukturerad vårdinformation</p>	<p><i>Ja, dialog har förts med Nationella primärvårdsrådet samt Sakkunniggruppen för primärvård.</i></p>
<p>e) Kommer NPO att inom insatsområdet samarbeta med andra grupperingar? Vilka?</p>	<p><i>Representant från Sakkunniggruppen för primärvård kommer att vara delaktig vid förvaltningen av kunskapsstödet vad gäller primärvård.</i></p>
<p>f) Kommer en NAG att startas för insatsområdet eller kommer insatsen att arbetas med på annat sätt?</p>	<p>NAG kommer att startas då uppdragen kräver flera personer och professioner.</p>
<p>g) För insatsområden som rör någon typ av kunskapsstöd: Har bilaga 2 fyllts i?</p>	<p>Nej! Uppdraget avser inte att ta fram nytt kunskapsstöd utan att revidera ett redan befintligt till ett annat format</p>
<p>h) Har NPO redan nu identifierat vilket värskapsstöd som kommer att behövas? Ange vilket stöd.</p>	<p>Registercentrum för hjälp med uppföljningsindikatorer.</p>

Pågående insatsområden

Status pågående insatsområden, inklusive NAG av bestående karaktär

Insatsområde	Övergripande mål	Tid för beslut om insatsområde (VP år)	Typ av leverans och tid för leverans (år/kvartal)	Status/ aktivitetsnivå	Ev. hinder/ utmaningar
Tarmsvikt	underlätta och förbättra vården för patienter med tarmsvikt på alla vårdnivåer, ge jämlik vård och öka livslängden.	2021	Kliniskt kunskapsstöd	2025: aktivt 2026: aktivt	
				2025: 2026:	
				2025: 2026:	
				2025: 2026:	
				2025: 2026:	

Andra insatser under 2025-2026

Omhändertade befintliga kunskapsstöd från NIKOLA-utgård

Samverkan med tre andra NPO i att överföra befintliga kunskapsstöd från NIKOLA till 1177 för vårdpersonal (NPO kirurgi-och plastikkirurgi, NPO njur-och urinvägssjukdomar, NPO barn-och ungdomars hälsa). *Innehåll har granskats av ordförande i NAG tarmsvikt och av ordförande NPO mag- och tarmsjukdomar.*

Bedömningen är att inget av innehållet är relevant att överföra till NPO mag- och tarmsjukdomar. Frågan hänskjuts till NPO kirurgi och plastikkirurgi.

Uppföljningsarbete

Arbete med resultatrapport för området för presentation i ViS

Omfördelning av NPO mag-och tarmsjukdomars område

Framtagna primärvårdsrekommendationer och nationella kunskapsstöd innefattande kirurgi, inom ramen av NPO mag-och tarmsjukdomars nuvarande område, kommer att gå över till NPO kirurgi- och plastikkirurgi förutsatt att SKS fattar beslut om en förändrad indelning av diagnosgrupper för respektive NPO. Det gäller vårdprogram gallstenssjukdom och vårdprogram appendicit samt primärvårdsrekommendationer inom ramen för dessa båda vårdprogram.

Innebörden blir att förvaltningsansvaret för ovanstående övergår till NPO kirurgi-och plastikkirurgi.

SKS har fattat beslut och förvaltningen är överflyttad till NPO kirurgi och plastikkirurgi from 250901.

Ta fram kunskapsstöd för dysfagi i samarbete med NPO öron- näs- och halssjukdomar

NPO öron- näs- och halssjukdomar har kontaktat NPO mag- och tarmsjukdomar samt NPO nervsystemets sjukdomar angående behovet av kunskapsstöd för dysfagi.

Samtliga NPO är överens om att kliniskt kunskapsstöd behövs. Utifrån det kommer NPO öron- näs- och halssjukdomar att driva frågan kring att initiera NAG Dysfagi där NPO mag- och tarmsjukdomar kommer att bidra med att rekrytera kompetens och vara delaktiga i granskningen av arbetet.

Genomföra behovsanalys av vårdförlopp för levercirros

NPO ämnar genomföra en behovsanalys kring behovet av ett vårdförlopp för levercirros. Beroende på utfallet från denna avgörs om NPO ämnar göra en ändringsförfrågan av verksamhetsplanen till SKS i syfte att starta upp/komplettera befintlig NAG med detta uppdraget.

NPO:s arbete med uppföljning och analys

NPO-rapport

En läges- och resultatrapportering via NPO-rapport på Vården i siffror:

planeras	
är under framtagande	X
finns publicerad och arbetet fortgår	X
är inte aktuellt att ta fram i nuläget	

Uppföljning av specifika insatsområden, till exempel kunskapsstöd, med hjälp av indikatorer

Insatsområden följs upp på olika sätt, där kunskapsstöd ofta följs upp genom indikatorer. För följande kunskapsstöd finns eller utarbetas en indikatorlista med urval av indikatorer för uppföljning.

Redan framtagna:

- Vårdförlopp inflammatorisk tarmsjukdom (IBD)

Under framtagande:

- Levercirros
- *Ev tarmsvikt*

Uppföljning av insatsområden/kunskapsstöd på annat sätt än med hjälp av indikatorer

NPO mag- och tarmsjukdomar ser ett stort behov av ändamålsenliga kvalitetsregister för områdets patientgrupper. Utifrån det kommer NPO att verka för att såväl levercirros som tarmsvikt omfattas av nationella kvalitetsregister genom att undersöka om man kan komplettera etablerade nationella kvalitetsregister med indikatorer som omfattar ovanstående patientgrupper.

Förvaltning av kunskapsstöd

Antal kunskapsstöd aktuella för revidering 2026

Typ av kunskapsstöd	3-årsrevidering 2025-2026	Revidering borde skett senast 2024 men är inte klar	Revidering planeras före 3- årsrevidering
Kliniska kunskapsstöd	0	3	
Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp	1		
Vårdprogram	2		
Vårdriktlinje			
Vägledning/rapport			

Bilaga 1: Avstämning med myndigheter

1a. Avstämning med Socialstyrelsen

I samband med VP-arbetet ska varje NPO och NSG genomföra en avstämning med Socialstyrelsen. Syftet är att tidigt fånga in vilka behov som finns av olika insatser, exempelvis nya kunskapsstöd eller uppdateringar av kunskapsstöd. Vidare är det viktigt att diskutera hur man kan samarbeta och i de fall där kunskapsstöd tas fram av båda aktörerna diskutera hur kunskapsstöden kan lyfta varandra.

Målet är att i verksamhetsplanering inför 2026 hos både NPO och Socialstyrelsen har amsyn kring de insatser som föreslås.

Frågor att diskutera vid avstämning

- Vilka behov om insatser har identifierats och delas denna behovsbild?
- Uppfattar ni att även andra aktörer delar denna behovsbild?
- Arbetar Socialstyrelsen, NPO eller andra aktörer med området och hur ska NPO och Socialstyrelsen förhålla sig till det?
- Är ett kunskapsstöd bästa verktyget /mest effektivt eller kan en annan insats bättre svara mot det identifierade behovet?
- Vad ska åstadkommas med insatsen?
- Vem/vilka är målgrupp för insatsen?

Fråga:	Svar:
a) Har det skett en avstämning med Socialstyrelsen i enlighet med instruktionen? (Se instruktion i ppt.)	Ja
b) Ange slutsatserna från avstämningen i kort punktform.	Beredning av förslag NHV Dysmotilitet och ovanliga diagnoser.
c) Är det kvarstående frågor, ex områden som är oklara/knäckfrågor eller där samsyn inte kunnat uppnås av något skäl?	Nej

1b. Avstämning med andra myndigheter

Har det skett en avstämning med andra myndigheter än Socialstyrelsen?

Nej